

Załącznik
do Uchwały Nr XX/155/12
Rady Miejskiej w Dąbiu
z dnia 28 września 2012r.

PROGRAM NAPRAWCZY FINANSÓW GMINY DĄBIE

**Urząd Miejski w Dąbiu
Pl. Mickiewicza 1
62-660 Dąbie**

**Tel. + 48 (63) 27 10 071
Fax + 48 (63) 27 10 086**

e-meil: sekretariat@dabie.nowoczesnagmina.pl

Dąbie, 28 września 2012r.

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie i założenia do programu	3
II.	Analiza stanu finansów	4
1.	Sytuacja finansowa Gminy Dąbie w latach 2009- 2012	4
1.1	Planowanie dochodów i wydatków budżetowych	6
1.2	Realizacja dochodów budżetowych	7
1.3	Realizacja wydatków budżetowych.....	12
1.4	Wynik budżetu i jego finansowanie	16
2.	Podsumowanie sytuacji bieżącej.....	21
2.1	Zadłużenie Gminy w latach 2009-2012.....	21
III.	Plan konkretnych przedsięwzięć naprawczych wraz z harmonogramem ich wprowadzania.....	24
1.	Planowane przedsięwzięcia naprawcze	24
1.1	Wydatki administracyjne	24
1.2	Wydatki na oświatę	26
1.3	Wydatki na kulturę	27
1.4	Wydatki na pomoc społeczną oraz ŚDS	28
2.	Harmonogram wdrożenia planowanych działań naprawczych.....	29
IV.	Uzasadnienie podejmowanych działań w ramach postępowań naprawczych.....	30
1.	Prognozy budżetowe po wprowadzeniu zadań naprawczych i zaciągnięciu pożyczki z Budżetu Państwa	32
2.	Ocena zdolności kredytowej	38
3.	Podsumowanie.....	41

I. WPROWADZENIE I ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU

Samorząd Gminy Dąbie kadencji 2010-2014 znalazł się w sytuacji gospodarczej i społecznej, która wymaga zaplanowanego, konsekwentnego i wspólnego działania Rady Miejskiej jako organu uchwałodawczego i Burmistrza jako organu wykonawczego oraz wszystkich jednostek organizacyjnych gminy.

Trudności w spłacie istniejących zobowiązań, brak możliwości pozyskiwania nowego finansowania zewnętrznego, wydłużanie się terminów zapłaty dostawcom, konieczność zmiany uchwały budżetowej w związku z przekroczeniem wydatków bieżących w stosunku do dochodów bieżących – uchwalenie budżetu na rok 2012, po stronie wydatków bieżących przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, kłopoty z opłacaniem zobowiązań wobec ZUS i urzędów, przekroczenie i zbliżanie się do limitów zadłużenia zawartych w ustawie o finansach publicznych to najistotniejsze symptomy kłopotów finansowych gminy.

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie opracowany został przy założeniu udziału, iż dla jego powodzenia koniecznym jest uzyskanie środków finansowych pochodzących z preferencyjnej pożyczki z Budżetu Państwa poprzez Ministerstwo Finansów

Celem opracowania i wdrożenia programu naprawczego jest odzyskanie przez Gminę Dąbie płynności finansowej, zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, odzyskanie zdolności kredytowej i wypracowanie oraz utrzymanie w długim okresie czasu nadwyżki operacyjnej, rozumianej jako różnica pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, mającej zapewnić spłatę zaciągniętej pożyczki na pokrycie zobowiązań gminy. W dalszej perspektywie wypracowana nadwyżka ma pozwolić także na stopniową realizację zadań inwestycyjnych przy jednoczesnym, koniecznym zabezpieczeniu środków dla umożliwienia realizacji ustawowych zadań ciężących na samorządzie gminnym.

Mając na uwadze, iż warunkiem uzyskania pożyczki jest przedstawienie wiarygodnej analizy zdolności kredytowej gminy w niniejszym opracowaniu przedstawiona zostanie metodologia dojścia do założonego celu.

Przy opracowaniu programu wykorzystano materiały :

- 1) „ Raport o stanie gospodarki finansowej miasta i gminy Dąbie” przyjęty uchwałą Nr 24/2114/2011 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 14 grudnia 2011 roku,
- 2) sprawozdania budżetowe za okres objęty programem,

- 3) uchwały Rady Miejskiej,
- 4) inne dokumenty sporządzone na potrzeby przygotowania programu.

W oparciu o powyższe materiały ustalono wysokość zobowiązań gminy, a w konsekwencji wielkość koniecznej do zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa. Założono, iż:

wszystkie zobowiązania wymagalne zostaną spłacone jednorazowo z chwilą wpłynięcia pożyczki długoterminowej, z uwagi na poziom kosztów obsługi długu zostanie przeprowadzona restrukturyzacja zadłużenia, poprzez spłatę kredytów bankowych środkami pożyczki.

W opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej obecna kondycja finansowa gminy nie pozwala realizować zadań ponad zadania obligatoryjne wynikające z obowiązujących ustaw. Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna Gminy Dąbie związana jest przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami pozyskania wyższych dochodów budżetowych, jak również ze wzrostem wydatków, zwłaszcza w zakresie działalności oświatowej, a także wydatków inwestycyjnych, które przekraczały możliwości finansowe gminy.

Wobec powyższego przygotowanie programu naprawczego finansów Gminy Dąbie, po dokonaniu oceny jej sytuacji finansowej przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu stało się koniecznością.

II. ANALIZA STANU FINANSÓW

1. Sytuacja finansowa Gminy Dąbie w latach 2009- 2012

Realizując określone przepisami zadania Gmina posiada samodzielność w określeniu struktury i kierunku wydatków, dostosowując je do planowanych dochodów. Kluczowe znaczenie dla prawidłowego kreowania wydatków budżetowych, decydujących o sytuacji finansowej Gminy ma:

- poprawne szacowanie dochodów budżetowych,
- umiejętność określenia hierarchii potrzeb (wydatków) Gminy oraz trafność podejmowania decyzji o kolejności ich realizacji.

Z powodu nadmiernych, przekraczających możliwości finansowe wydatków, Gmina Dąbie utraciła płynność finansową wiążącą się z brakiem możliwości bieżącego regulowania zobowiązań. Głównie spowodowane to było wysokimi kosztami utrzymania na terenie Gminy oświaty na szczeblu podstawowym i zbyt szeroko zaplanowanymi wydatkami inwestycyjnymi.

W latach 2009 – 2011 wykonywaliśmy inwestycje, które w elementarny sposób pozwoliły podnieść poziom życia mieszkańców. Były to:

1. Budowa szybu windy zewnętrznej dla osób niepełnosprawnych wraz z jej montażem przy Szkole Podstawowej w Dąbiu
2. Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych, przebudowa schodów przy wejściu głównym Szkoły Podstawowej w Dąbiu wraz z wykonaniem robót

- budowlanych koniecznych do budowy szybu windy dla osób niepełnosprawnych
3. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Chełmnie – etap II – izolacja termiczna dachu budynku głównego
 4. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Dąbiu – etap III część 2
 5. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Lisice – etap IV o długości 200 mb
 6. Przebudowa drogi gminnej Rzuchów – Ladorudz – etap I długości 600 mb
 7. Przebudowa drogi gminnej Baranowiec – Kupinin o długości 535 mb
 8. Przebudowa drogi powiatowej nr 3439P Rośle – Pieczew na odcinku 737 mb. (inwestor Powiat Kolski Gmina Dąbie partycypacja w kosztach)
 9. Remont – odnowa drogi powiatowej nr 3420P Chełmno – Czepów na odcinku Chruścin – Cichmiana o długości 1250 mb. (inwestor Powiat Kolski Gmina Dąbie partycypacja w kosztach)
 10. „Budowa placu parkingowo – rekreacyjnego, budowa linii napowietrzno-kablowej oświetlenia ulicznego wraz z usytuowaniem latarni oświetleniowych w miejscowości Chełmno”
 11. „Budowa placu rekreacyjnego w miejscowości Dąbie – ul. Kościuszki i 3 Maja, budowa linii kablowej oświetlenia ulicznego związanego z budową placu rekreacyjnego oraz z odnową parku miejskiego w Dąbiu” – realizacja zadania MGOKiBP w Dąbiu
 12. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Baranowiec na długości 500 mb – część 1
 13. Docieplenie dachu na Szkole Podstawowej w Chełmnie – etap IIA
 14. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w Dąbiu - etap III część 3
 15. Wymiana pokrycia dachu na obiekcie – Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbiu – Inwestor i realizacja Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbiu
 16. Przebudowa drogi gminnej Karszew - Krzewo o długości 905 mb
 17. Przebudowa drogi gminnej Rzuchów – Ladorudz – etap III o długości 630 mb
 18. Wykonanie boisk sportowych w ramach budowy kompleksu „Moje Boisko-Orlik 2012” w Dąbiu
 19. Zaprojektowanie i wykonanie szkolnego placu zabaw na terenie Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Chełmnie w ramach programu Radosna Szkoła

20. Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Baranowiec na długości 500 mb – część 2
21. Przebudowa drogi gminnej Rzuchów – Ladorudz – etap II o długości 300 mb
22. Remont drogi gminnej w miejscowości Chruścin
23. Przebudowa istniejącego przepustu przy drodze wojewódzkiej nr 473 w m. Domanin
24. Budowa przyzagrodowej oczyszczalni ścieków przy Szkole Podstawowej w Karszewie oraz wykonanie przyłączy kanalizacji sanitarnej do działek nr 917/1 i 932/1 w miejscowości Dąbie, ul. Kolska
25. Wykonanie placu manewrowego przy Szkole Podstawowej w Karszewie
26. Wymiana chodnika na odcinku 70 m w ciągu drogi wojewódzkiej nr 473 na ul. 1-go maja w Dąbiu
27. Wznowienie budowy sieci wodociągowej z przyłączami w Dąbiu, ul. 11-go Listopada – etap I
28. Odnowa remont drogi powiatowej nr 3408 Głogowa - Chełmno w miejscowości Chełmno na odcinku o długości 960 mb. (Inwestor Powiat Kolski, Gmina Dąbie partycypacja w kosztach)
29. Odnowa remont drogi powiatowej nr 3420 Chełmno-Czepów na odcinku Chruścin-Cichmiana o długości 380 mb. (Inwestor Powiat Kolski, Gmina Dąbie partycypacja w kosztach).

Wzrost wydatków na utrzymanie oświaty, finansowany z dochodów własnych, oraz wykonanie szeregu zadań inwestycyjnych przekraczających możliwości finansowe to główne przyczyny niezwykle trudnej sytuacji ekonomicznej Gminy Dąbie.

Na powyższą sytuację miało i ma również wpływ sukcesywne zwiększenie zakresu przekazywanych samorządom zadań z zakresu administracji państwa jako zadań własnych, czemu nie zawsze towarzyszyło przekazanie odpowiednich środków zwiększających dochody. Te zjawiska spowodowały iż w latach 2009-2012 Gmina Dąbie zaniechała w regulowaniu bieżących płatności, czego rezultatem było powstanie wysokich zobowiązań wymagalnych i dalszy wzrost zadłużenia Gminy. Na realizację zaplanowanych inwestycji Gmina zaciągała pożyczki i kredyty bankowe. Nawarstwianie się tych zjawisk doprowadziło do sytuacji, której skutkiem jest utrata płynności finansowej.

1.1. Planowanie dochodów i wydatków budżetowych

Wielkość dochodów, która decyduje o możliwościach Finansowych Gminy w latach 2009-2011 została w Gminie Dąbie zaplanowana na zawyżonym poziomie. Spowodowało to określenie na poziomie przekraczającym możliwości finansowe

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

gminy, wielkości wydatków (w tym inwestycji). Tak ustalone dochody były też odniesieniem przy zaciąganiu kredytów i pożyczek.

Podejmowane przez organy Gminy działanie zmierzały bowiem jedynie do uchwalenia, pod względem zgodnej z prawem uchwały budżetowej, w której relacje planu dochodów do poziomu długu publicznego nie przekraczałyby limitu, o którym mowa w art. 114 ustawy o finansach publicznych.

Wykonanie budżetów (w mln zł.) w latach 2009 – 2011 i kwartale 2012r. na tle planu przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2009			2010			2011			I kw. 2012		
	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%	plan	wykonane	%
Dochody ogółem	16.598	16.042	96	20.363	19.204	94	18.151	17.447	96	16.883	4.577	27
w tym:												
Dochody własne	3.457	3.448	99	4.126	3.940	95	4.519	4.164	92	4.758	1.027	23
Wydatki ogółem	19.553	18.143	93	22.373	21.191	95	17.896	17.117	96	16.611	3.871	23
w tym:												
Inwestycje	2.046	1.970	96	2.798	2.773	99	552	550	99	38	12	32
Nadwyżka(+)/ deficyt(-)	2.955	-2.101	x	3.169	-1.987	x	255	330	x	272	32	x
Przychody w tym :	3.600	3.600	100	4.556	4.259	100	1.720	1.720	100	977	0	x
kredyty i pożyczki	3.600	3.600	100	4.556	4.259	100	1.720	1.720	100	977	0	x
Rozchody w tym:	1.425	1.425	100	2.287	2.287	100	1.975	1.975	100	1.249	306	24
spłata kredytów i pożyczek	1.425	1.425	100	2.287	2.287	100	1.975	1.975	100	1.249	306	24
Kwota długu na koniec roku budżetowego	x	7.687	48	x	9.660	50	x	9.405	54	x	9.133	54

1.2. Realizacja dochodów budżetowych

Jednostki samorządu terytorialnego wykonują swoje zadania w oparciu o budżet uchwalony corocznie poprzez organ stanowiący jednostki. W trakcie wykonywania budżetu w poszczególnych latach kwoty planowanych do uzyskania dochodów ulegały zmianom, które w głównej mierze związane były ze zwiększeniem dotacji celowych na zadania własne i zlecone, korygowanie kwot subwencji a także zwiększeniem planu dodatkowo przewidywanych dochodów

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

własnych. Zmiany budżetu następowały w wyniku podejmowanych uchwał Rady Miejskiej jak i Zarządzeń Burmistrza.

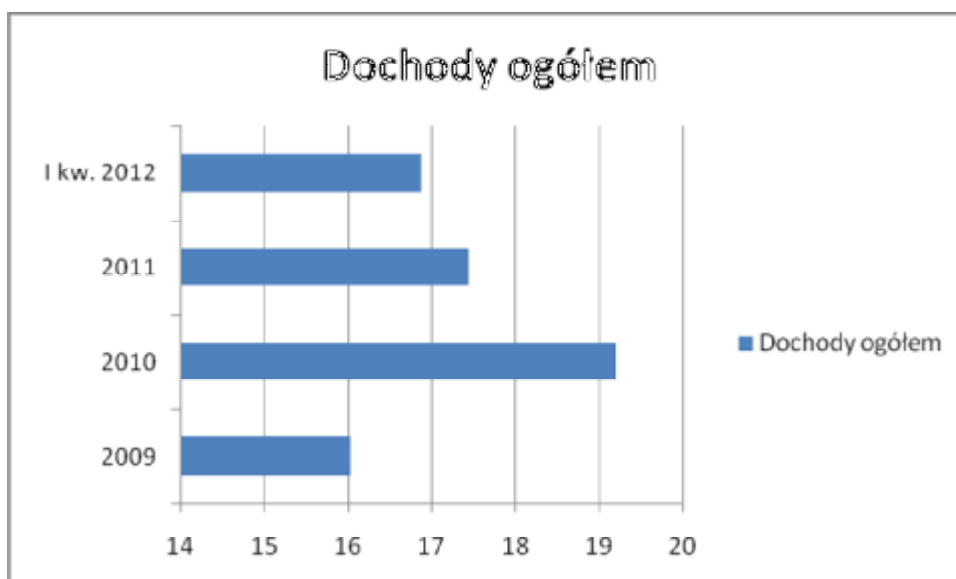
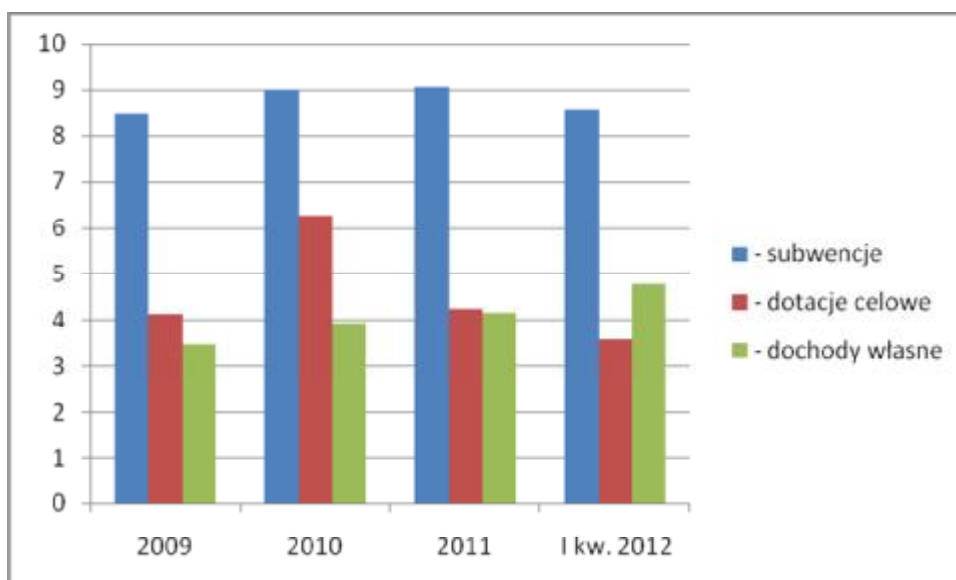
Wprowadzone 1 stycznia 2004r. zmiany ustawą z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) określają nowe regulacje prawne dotyczące źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego, poprzez zwiększenie w ich dochodach udziału dochodów własnych. Miało to zwiększyć stopień decentralizacji dysponowania środkami publicznymi i umocnić samodzielność ekonomiczną jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzone zmiany nie przyniosły jednak radykalnej zmiany zarówno w wysokości jak i w strukturze dochodów gminy.

W okresie objętym programem realizacja dochodów budżetowych gminy w stosunku do planu po zmianach wyniosła:

2009r – 96,65%, 2010r. – 94,32%, 2011r. – 96,12%, a na dzień 31.03.2012r – 23%.

Strukturę dochodów budżetowych w latach 2009-2011 oraz w I kwartale 2012r przedstawia poniższe zestawienie i wykres:

Wyszczególnienie	Wykonanie							
	2009		2010		2011		Plan I kw. 2012	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
Dochody ogółem z tego:	16.042	100	19.204	100	17.447	100	16.883	100
- subwencje	8.482	53	8.989	47	9.053	52	8.591	51
- dotacje celowe	4.112	26	6.275	32	4.230	24	3.557	21
- dochody własne	3.448	21	3.940	21	4.164	24	4.758	28

Podstawowym źródłem uzyskanych dochodów przez Gminę była subwencja z budżetu państwa. Jej procentowy udział w ogólnej kwocie dochodów kształtował się w latach 2009 -2011 oraz za I kwartał 2012 roku w granicach 50%. Ważną pozycję w dochodach Gminy stanowiły dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, dotacje na zadania własne, a także dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dochody z wyżej wymienionych źródeł w latach 2009 – 2010 stanowiły w analizowanym okresie około 30% , natomiast od roku 2011 zauważyć należy tendencję spadkową.

Pozostałe dochody to dochody własne, których podstawowym źródłem były podatki, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych oraz w niewielkim stopniu środki pozyskane z mienia komunalnego.

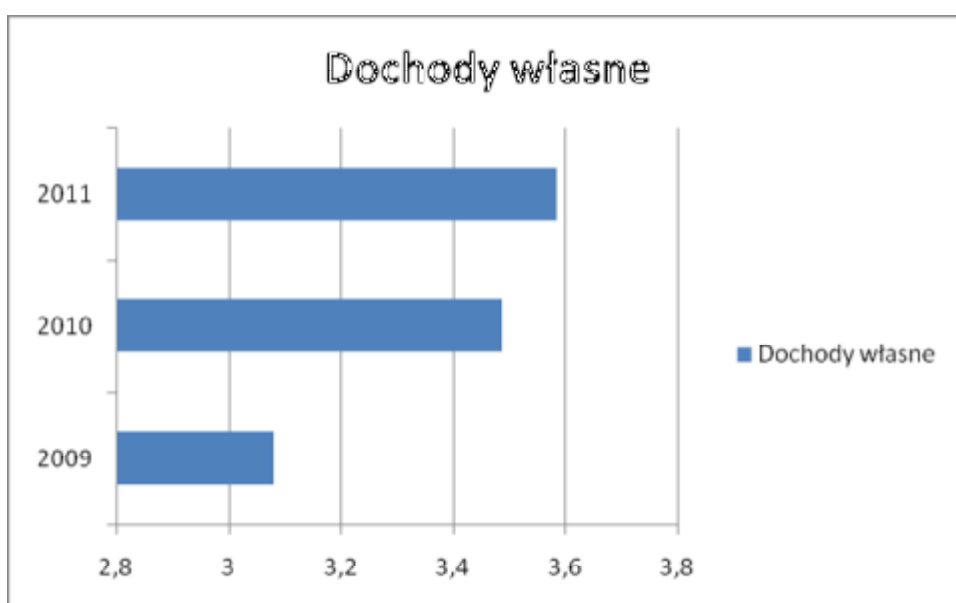
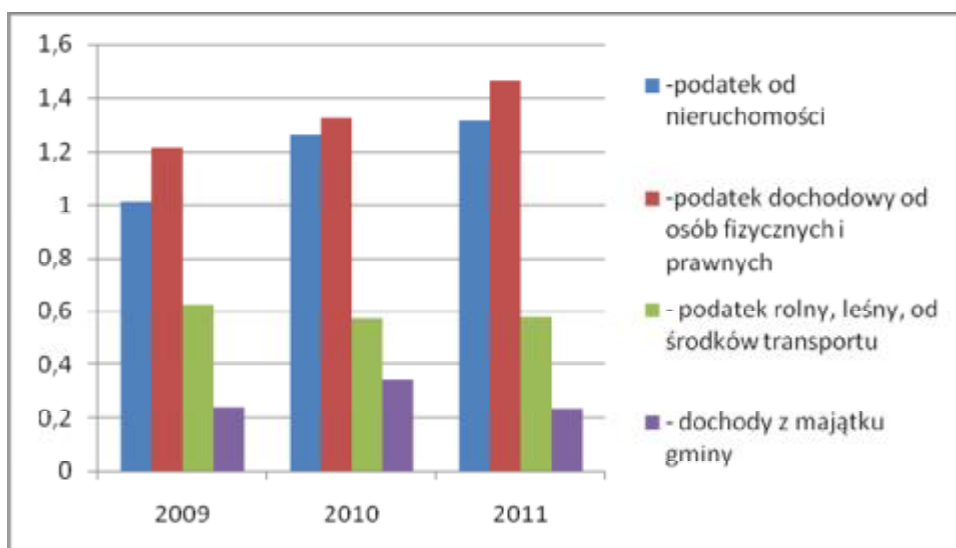
Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Dochody własne są tą częścią finansów jednostki samorządu terytorialnego, która ma znaczący wpływ na stopień jej samodzielności. W Gminie Dąbie udział dochodów własnych w dochodach ogółem utrzymuje się średnio na poziomie ok. 25%.

W dochodach własnych niskie wykonanie wystąpiło w dochodach z majątku Gminy: w **2009r.** - **42,59%**; a w **2010r.** - **59,60%**, co spowodowane było głównie brakiem wpływów ze sprzedaży składników majątkowych. Niskie wykonanie dochodów wystąpiło również w **2011 roku** w podatku od nieruchomości osób fizycznych na poziomie - **62,84%**.

Strukturę wykonanych dochodów własnych w latach 2009-2011 przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2009		2010		2011	
	zł	%	zł	%	zł	%
Dochody własne z tego:	3.081	100	3.488	100	3.586	100
podatek od nieruchomości	1.010	33	1.259	36	1.313	37
podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych	1.210	39	1.321	38	1.463	41
podatek rolny, leśny od środków transportu	623	20	569	16	577	16
dochody z majątku gminy	238	8	339	10	233	6

W dochodach własnych największy udział mają podatek od nieruchomości w granicy 37% oraz udziały we wpływach z podatku od osób fizycznych i prawnych około 40%. Analizując wpływy uzyskane w badanym okresie z podatku od nieruchomości zarówno od osób prawnych jak i fizycznych stwierdzić należy, że ich realizacja utrzymywała się na wysokim poziomie ponad 90%. Realizacja udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2009r. wyniosła 90,90%, w 2010 r.- 97,89% ,a w 2011r. - 101,70%.

Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych w strukturze dochodów własnych są znikome i ich wykonanie nie ma większego wpływu na poziom tych dochodów.

Ważnym źródłem dochodów własnych jest również podatek rolny. Jego procentowy udział w ogólnej kwocie dochodów własnych jest znaczący i kształtował się w granicach 15%. Realizacja tego podatku w stosunku do planu w 2009r. wyniosła - **81,52%**, w roku 2010r osiągnęła - **82,60%** i w 2011r. - **84,50%**.

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Na stopień realizacji dochodów w badanym okresie duży wpływ miał wzrost należności z tytułu podatków, które wykazują tendencję wzrostową.

Wzrost bezrobocia i trudna sytuacja finansowa podatników odzwierciedla się w relacji dochodów własnych gminy. Zaległości z tytułu podatków w 2009r. wyniosły 245.502,12 zł, natomiast w 2011r wyniosły 287.247,89 zł. Prowadzona przez gminę egzekucja należności podatkowych nie przyniosła spodziewanych efektów. Na zalegających podatników w 2011r wystawiono 667 upomnień i 150 tytułów wykonawczych.

1.3 Realizacja wydatków budżetowych

Poziom wykonania wydatków w poszczególnych latach kształtował się następująco:

- 2009r – **92,79%**,
- 2010r – **94,72%**,
- 2011r – **95,64%**.

Wydatki budżetowe w 2009r wyniosły **18.142.617,58 zł**, a w 2011r **17.116.913,15 zł** i były o **1.025.704.43 zł** niższe od wykonania w 2009r.

W świetle niedostatecznej realizacji planu dochodów konsekwencją było niewykonanie wydatków budżetowych ogółem stanowiących w znacznej mierze tzw. wydatki sztywne (np. wynagrodzenia i pochodne) oraz wzrost zadłużenia Gminy z tytułu zobowiązań wymagalnych .

Strukturę wydatków budżetowych w latach 2009-2011 oraz na dzień 31.03.2012r przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		I kw. 2012	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura
Wydatki ogółem w tym:	18.143	100	21.191	100	17.117	100	3.803	100
Wydatki bieżące	16.173	89	18.418	87	16.567	97	3.891	99,70
Wydatki inwestycyjne	1.970	11	2.773	13	550	3	12	0,30
Z wydatków ogółem:								
010	436	2	576	3	467	3	1	x
400	x	x	X	x	14	x	x	x
600	895	5	1196	6	174	1	65	2
630	29	x	x	x	x	x	x	x
700	173	1	218	1	203	1	14	x
710	15	x	35	x	17	x	93	2
750 Administracja	1908	11	2127	10	2235	13	512	13

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Publiczna								
751	13	x	46	x	15	x	x	x
754	242	1	336	2	232	1	17	1
756	32	x	31	x	33	x	x	x
757	283	2	396	2	512	3	154	4
758 Różne rozliczenia	40	x	143	x	44	x	4	x
801	6503	36	6974	33	6976	41	1863	48
851	51	x	73	x	55	1	6	x
852	3762	21	5060	24	3567	21	863	22
853	68	1	13	x	363	2	48	1
854	544	3	595	3	740	4	139	4
900	2066	11	2072	10	613	4	42	1
921	554	3	453	2	365	2	74	2
926	529	3	932	4	492	3	6	x

W strukturze wydatków ogółem w analizowanym okresie dominowały wydatki bieżące. Ich udział w wydatkach ogółem mieścił się w granicy 89% - 2009r, 87% - 2010r oraz 97% - 2011r.

W wydatkach bieżących w analizowanym okresie największy udział miały wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio około 50%).

W roku 2009 oraz 2010 Gmina realizowała wymienione wcześniej zadania inwestycyjne, koszty największych z nich to :

- modernizowano odcinki dróg powiatowych – łączny koszt inwestycji wyniósł 325.000, z czego 195.000 pochodziło z budżetu powiatu,
- przebudowywano dwa odcinki dróg gminnych – łączny koszt naprawy dróg wyniósł 306.289,70 zł z czego kwota 39.000 zł pochodziła z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych,
- kontynuowano budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami, łączny koszt 1.112.482,89 zł (źródła finansowania: budżet gminy, PROW – 698.000,00 zł, pożyczka zwrotna z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu – 225.688,00 zł)
- budowa placu parkingowo- rekreacyjnego w Chełmnie – wartość realizacji zadania wyniósł 274.301,39 zł (źródła finansowania: PROW – 177.052 zł, budżet gminy-97.249,39 zł)
- kontynuacja budowy kanalizacji sanitarnej – wartość zadania 792.830,82 zł, źródła finansowania: budżet gminy i WFOŚ i GW w Poznaniu,
- modernizacja dróg powiatowych- łączny koszt inwestycji 477.500 zł z czego 284.000 zł pochodziło z budżetu powiatu,
- przebudowa dróg gminnych – łączny koszt inwestycji wyniósł 352.000 zł z czego 120.000 zł pochodziło z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej im A. Mickiewicza w Chełmnie, koszt ogólny zrealizowanego zadania wyniósł 89.949,48 i był

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

- w całości sfinansowany z budżetu gminy,
- budowa Orlika – Moje boisko 2012, wartość inwestycji – 1.074.899,30 w tym z budżetu gminy 408.899,30 zł.

Wydatki inwestycyjne w niewielkim zakresie były finansowane dochodami własnymi i dotacjami celowymi na inwestycje. Głównym źródłem finansowania były przychody zwrotne (kredyty i pożyczki). Realizacja dużych przedsięwzięć inwestycyjnych finansowana przychodami zwrotnymi spowodowała wzrost zadłużenia gminy. Z analizy przebiegu realizacji zadań inwestycyjnych wynika, iż szereg z nich wykonywano w systemie wieloletnim.

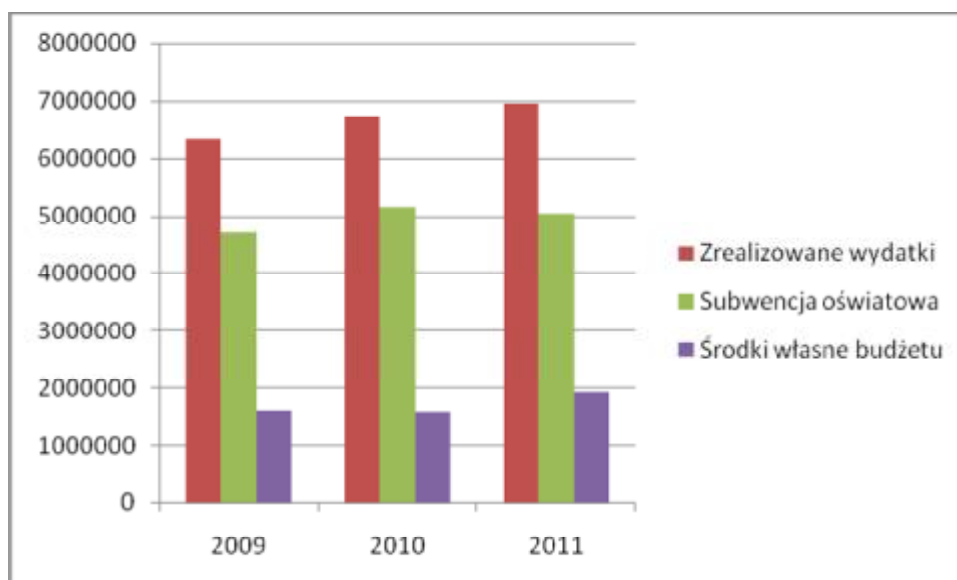
Budżet Gminy na 2012r z uwagi na znaczne zadłużenie Gminy nie przewiduje tego typu wydatków, w najbliższych latach również nastąpi zamrożenie realizacji nowych inwestycji.

W strukturze zrealizowanych wydatków w okresie objętym analizą najwięcej środków budżetowych zaangażowano na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania średnio 40% , opieki społecznej - 21% oraz administracji publicznej średnio – ok 10%.

Szczegółowe dane dotyczące przekazywania środków na oświatę w latach 2009-2010 w porównaniu z planem oraz wysokością wydatków bieżących przedstawia poniższe zestawienie i wykres:

Wyszczególnienie	2009	2010	2011
Plan wydatków	6.802.633	7.316.036	7.710.596
Zrealizowane wydatki	6.323.534,30	6.726.205,83	6.955.393,74
Subwencja oświatowa	4.710.477,00	5.139.351,00	5.043.410,00
Środki własne budżetu	1.613.057,30	1.586.854,83	1.911.983,74

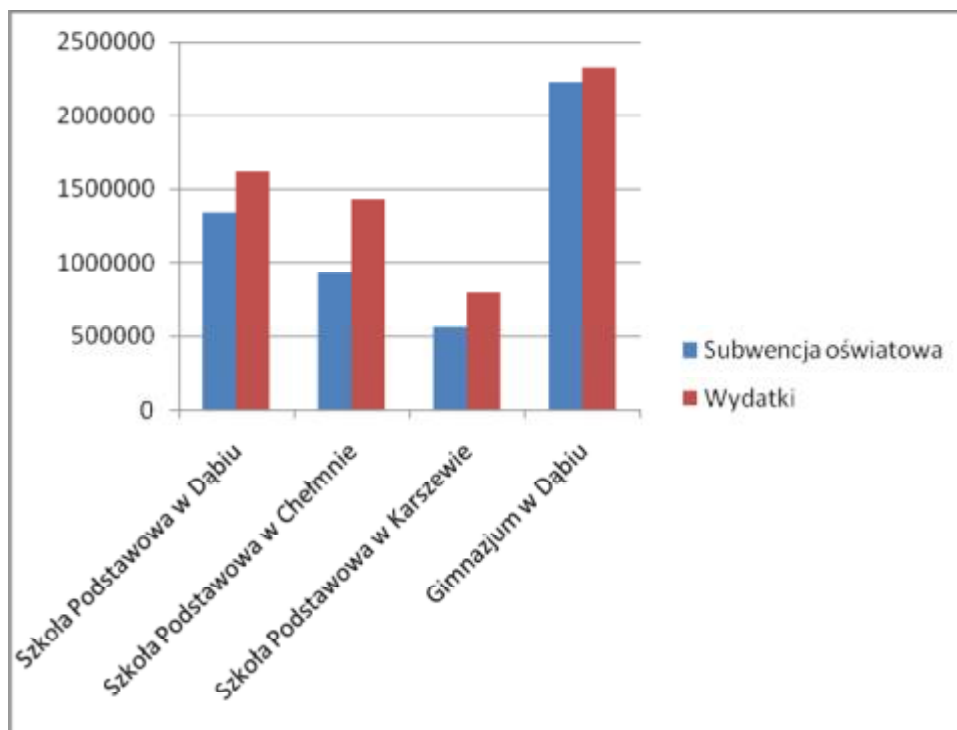
Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Z analizy wydatków bieżących na oświatę i wychowanie w latach 2009-2011 wynika, że przekazywana część oświatowa subwencji nie pokrywała kosztów prowadzenia placówek oświatowych. Gmina przeznaczala co roku na wydatki bieżące środki własne w wysokości około 1,6mln zł. Obecnie na terenie gminy Dąbie prowadzone są trzy szkoły podstawowe do których uczęszcza w roku szkolnym 2011/2012 350 uczniów (ponadto w dwóch szkołach prowadzone są oddziały przedszkolne liczące 54 dzieci). Do jednego gimnazjum uczęszcza młodzież z całego terenu w liczbie 229 uczniów. Gmina posiada jedno Przedszkole Miejskie do którego uczęszcza 80 dzieci.

**Koszty utrzymania poszczególnych placówek w 2011r
z uwzględnieniem wydatków na płace wraz z pochodnymi
i wydatków rzeczowych bez kosztów klas „0”, oddziałów przedszkolnych
i dowozów uczniów przedstawia poniższe zestawienie:**

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Liczba etatów nauczycieli / obsługi	Subwencja oświatowa	Wydatki wykonane 2011		Ogółem	Różnica
				Place i pochodne	Wydatki rzeczowe		
Szkoła Podstawowa w Dąbiu	168	14,23	1.342.729,71	1.456.355,94	156.817,54	1.613.173,48	-270.443,77
Szkoła Podstawowa w Chełmnie	115	14,56	919.428,74	1.211.851,13	220.934,67	1.432.785,80	-513.357,06
Szkoła Podstawowa w Karszewie	69	9,77	559.308,83	700.710,10	95.707,99	796.418,09	-237.109,26
Gimnazjum w Dąbiu	223	28,23	2.221.944,12	2.147.291,84	166.199,56	2.313.491,40	-91.547,28

Jak wynika z powyższego zestawienia, subwencja oświatowa nie pokrywa wydatków w żadnej ze szkół podstawowych. To mała liczba uczniów w poszczególnych placówkach powoduje tak wysoki koszt własny ich utrzymania.

1.4 Wynik budżetu i jego finansowanie

1.4.1 Zestawienie zobowiązań wymagalnych i niewymagalnych wg kontrahentów

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Lp.	Nazwa firmy	Zobowiązania na dzień 31.03.2012r.	POKL	Przedszkole	Mops	ŚDS	Oświata	Gmina	Urząd	Razem
1.	Energa OBRÓT SA.	49 687,04					2748,09		46938,95	49687,04
2.	Centrum Pocztowe	4 312,20							4312,2	4312,2
3.	PHU Petromot, Skulsk	222 464,10			3439,53	52971	68654,3		97399,27	222464,1
4.	PGKiM w Dąbiu	10 847,08		231		4181,11		5017,5	1417,47	10847,08
5.	Diagnostyka Pojazdowa Piaseczny I.	404,00							404	404
6.	ARTPAP Koło	2 221,96	1048,94				348,87		824,15	2221,96
7.	Druki ADEX - SYSTEM	21,53							21,53	21,53
8.	CROWLEY Warszawa	532,59							532,59	532,59
9.	Przegląd Kolski	1 959,64							1959,64	1959,64
10.	Hurtowa Spółdzielnia Dąbie	6 075,82	5912,4	27,52					135,9	6075,82
11.	Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa	80,09							80,09	80,09
12.	Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „ Eko – Serwis”	5 163,76		84,48		288,64			4790,64	5163,76
14.	JBS Osiek Mały	1 783,50				246			1537,5	1783,5
15.	Radca Prawny M. Adamiak - Lewandowska	2 460,00							2460	2460
16.	Sputnik Poznań	2 415,72							2415,72	2415,72
17.	Oświetlenie uliczne i drogowe Kalisz	272 749,79							272749,79	272749,79
18.	Związek Międzygminny Kolski Region Komunalny	124,00							124	124

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

19.	IGPiM Warszawa	20,00							20	20
20.	PW AUTOS Sp. z o.o. Koło	491,82							491,82	491,82
21.	PPHU Kottobud Pleszew	13 811,65							13811,65	13811,65
22.	BLACKLINE Szczecin	1 824,09							1824,09	1824,09
23.	BOŚ Konin	10 542,15							10542,15	10542,15
25.	PROTEX Czupryński W.	17 547,50					7315		10232,5	17547,5
26.	Getin Noble Bank Alka - Mar	9,00							9	9
27.	LOT Ziemi Łęczyckiej	4 000,00							4000	4000
28.	Polska Telefonía Cyfrowa	3 194,09							3194,09	3194,09
29.	Elektroinstalatorstwo Badyniuk	1 230,00							1230	1230
30.	Instytut Funduszy i St E Kraków	369,00							369	369
31.	Sklep zoologiczny	580,00							580	580
32.	Hotel Delicjusz	536,00							536	536
33.	PHU „ Maciej „Uniejów	1 476,00							1476	1476
34.	„ ROLDRÓG” R. Świątek Opatówek	900,00							900	900
35.	Zakład P-UTD MARKO Koło	1 845,00							1845	1845
36.	ZUS	268 787,08		31974,37	18166,16	22243,75	110425,49		85977,31	268787,08
37.	Urząd Skarbowy	57 623,00		6216	3397	3856	25505		18649	57623
38.	ZFŚS - pożyczki mieszaniowe	1 120,00		620					500	1120
39.	Drób, mięso i przetwory	0,00		0						0
40.	Sklep Spożywczo – Przemysłowy P. Szafrąński	60,00		60						60
41.	Centrum Dystrybucji Gazu	240,00		240						240
42.	Ośrodek Szkoleń Doradztwa i	150,00		150						150

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

	Doskonalenia Nauczycieli									
43.	Zakład Specjalistyczny R. Piętka	405,90		202,95		202,95				405,9
44.	Związek Nauczycielstwa Polskiego	72,60		72,6						72,6
45.	Sprzedaż Hurtowa i Detaliczna E. Bryl Dąbie	609,80					609,8			609,8
46.	Czako K.A.K. Kurczoba	143,35					143,35			143,35
47.	Piast - Pol M. Rutkowski Kutno	105,78					105,78			105,78
48.	EPRO SERWIS Poznań	799,50					799,5			799,5
49.	EMIKA, M Kociniak Turek	172,47			122,47		50			172,47
50	PZU Życie	1 039,46			483,3	556,16				1039,46
51	Gabinet Psychiatryczny Konin	1 000,00				1000				1000
52	Gabinet Psychologiczny	350,00				350				350
53	F.H.H. Łącznik" Kłodawa	380,07				380,07				380,07
54	Sygnity S.A. Warszawa	1 629,75			1629,75					1629,75
55	Dieta strażackie	3 186,60							3186,6	3186,6
56	Składki członkowskie Wokiss, ZMKRK	9 766,00							9766	9766
57	Usługi PROINFO	1 750,89			1750,89					1750,89
58	Katarzyna Turist	6 348,33	6348,33							6348,33
59	Hurtownia Cytrusów	7 338,00	7338							7338
60	ING	1 372,00							1372	1372
61	PPHU EWANDOK, Łódź	218,94					218,94			218,94
		1 006 348,64	20647,67	39 878,92	28 989,10	86 275,68	216 924,12	5 017,50	608 615,65	1006348,64

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

1.4.2. Prognoza kwoty długu

Poniższa tabela prezentuje zestawienie kredytów i pożyczek Gminy przed wprowadzeniem programu naprawczego

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kredyty	kapitał	1169000	1002000	1002000	1002000	1122000	1122000	1202000	592000	592000
	odsetki	582175,64	505625,68	438792,45	361806,77	298306,75	217147,66	136779,95	67896,89	28547,59
Pożyczki	kapitał	80000	80000	80000	80000	120000				
	odsetki	11804,38	9322,18	6935,34	4509,04	2109,05				
Ogółem kredyty i pożyczki		1249000	1082000	1082000	1082000	1242000	1122000	1202000	592000	592000
OGÓLEM ODSETKI		593980,02	514947,86	445727,79	366315,81	300415,80	217147,66	136779,95	67896,89	28547,59

Przedstawiona powyżej sytuacja wyjściowa finansów Gminy, obrazuje potrzebę pozyskania środków na sfinansowanie deficytu. Gmina poprzez szereg działań naprawczych planuje wypracować nadwyżkę operacyjną, dzięki której uzyskamy zdolność do pozyskiwania i obsługi zobowiązań .

2. Podsumowanie sytuacji bieżącej

2.1. Zadłużenie Gminy w latach 2009-2012

Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu na podstawie sprawozdań finansowych posiada informacje z Gminy Dąbie o poziomie jej zadłużenia w roku 2010 i 2011.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu pismem Nr WA.II-030716/65/2011 z dnia 23.08.2011r. w trybie art. 88 ustawy o samorządzie gminnym wystąpiła do Burmistrza Gminy Dąbie o przesłanie informacji w sprawie przyczyn wzrostu zobowiązań wymagalnych za wyżej wspomniany okres. Burmistrz Gminy Dąbie pismem z dnia 30.08.2011r. nr KB.3251.1.2011 wyjaśnił ,że wzrost zobowiązań powstał w wyniku sporządzenia przez Gminę nierzetelnych sprawozdań finansowych i budżetowych.

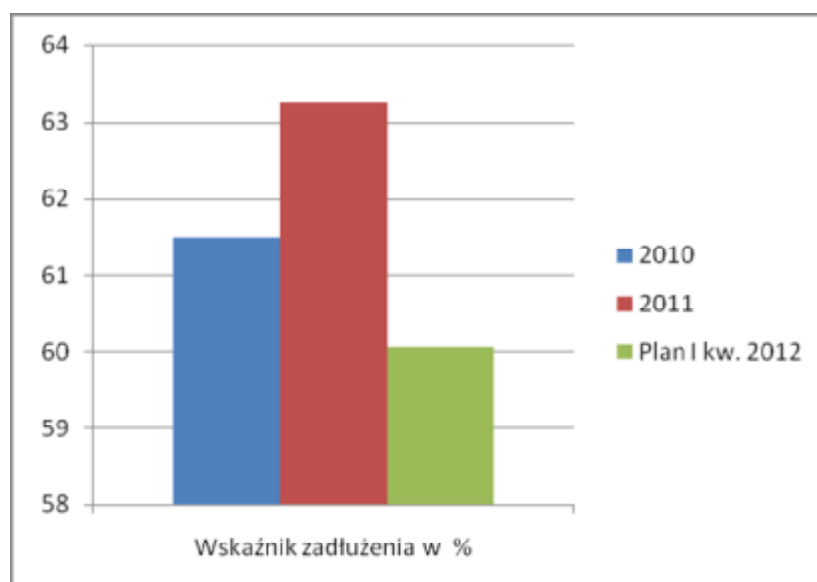
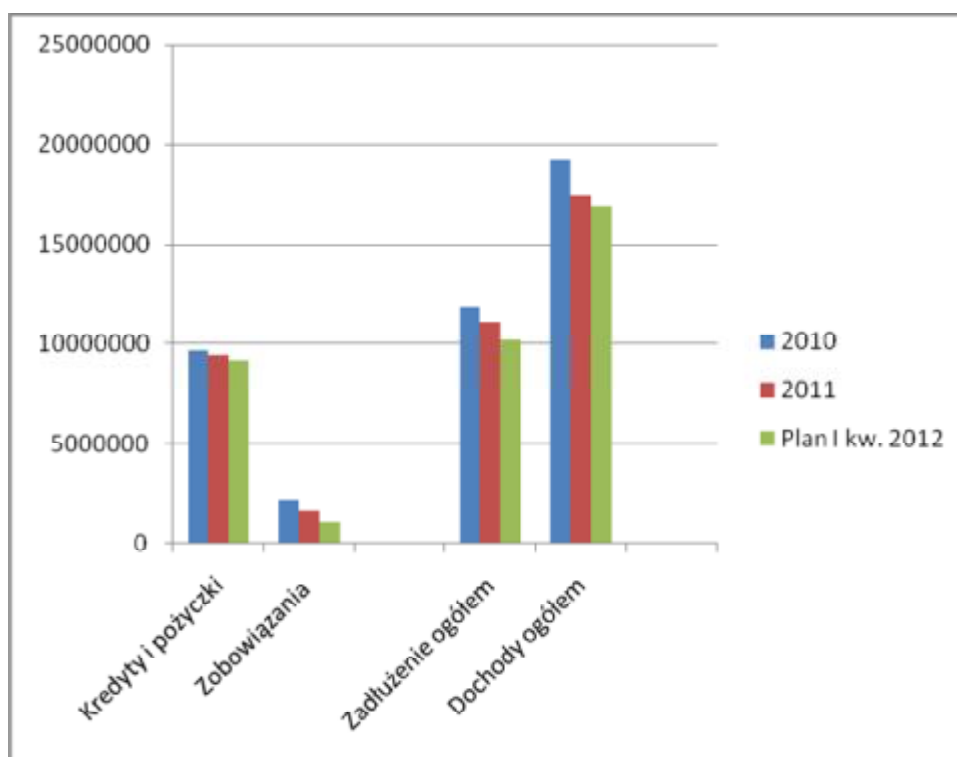
Kontrola kompleksowa przeprowadzona w 2011r. przez RIO potwierdziła nierzetelność i niekompletność ewidencji księgowej oraz sprawozdań finansowych i budżetowych, a także nie regulowanie bądź nieterminowe regulowanie zobowiązań.

Zadłużenie Gminy Dąbie w latach 2010 -2011 oraz na koniec I kw. 2012r. roku przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie na koniec roku		
	2010	2011	Plan I kw. 2012
Kredyty i pożyczki	9.659.591,42	9.405.000	9.132.600,00
Zobowiązania wymagalne i niewymagalne	2.149.704,75	1.629.215,22	1.006.348,64
Zadłużenie ogółem	11.809.296,17	11.034.215,22	10.138.948,64

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Dochody ogółem	19.205.918,36	17.446.607,81	16.883.552,24
Wskaźnik Zadłużenia w %	61,49	63,24	60,05

a. Przyczyny powstania zobowiązań.

Trudna sytuacja finansowa gminy to składkowa wielu przyczyn obiektywnych i subiektywnych. Ubytek dochodów, jak również zwiększenie wydatków zaważyły na finansach gminy i wysokim zadłużeniu, którego gmina nie była w stanie uregulować. Częściowo związane to było z faktem, że zwiększeniu zadań nakładanych przez państwo nie towarzyszyło odpowiednie zwiększenie dochodów. Środki w formie dotacji lub subwencji na finansowanie nowych zadań przekazywanych przez państwo pozyskiwane w formie dotacji i subwencji często było niewystarczające.

Powyższe przyczyniło się również do sytuacji, gdzie pozyskiwane przez Gminę z tytułu kredytów i pożyczek przychody na inwestycje stanowiły także źródło finansowania wydatków bieżących.

Głównych przyczyn powstania kryzysu finansów Gminy jak wynika z przeprowadzonych analiz należy doszukiwać się w:

- podjęciu w krótkim okresie czasu wielu zadań inwestycyjnych, które przekraczały możliwości finansowe Gminy,
- wysokich kosztach utrzymania oświaty na terenie gminy,
- świadomym ukrywaniu i nie regulowanie zobowiązań poprzez nierzetelne sporządzanie sprawozdań finansowych,
- wzroście kosztów z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań z dostawcami i odbiorcami (odsetki, koszty egzekucyjne).

Skutkiem powyższych przyczyn był wzrost zadłużenia kredytowego oraz poziomu zobowiązań finansowych. W wyniku kontroli i przedłożenia sprawozdań finansowych można ustalić, że zadłużenie gminy z tytułu zobowiązań wymagalnych i niewymagalnych powoli się zmniejsza i tak na koniec I kw. 2012 roku wyniosło 1.006.348,64.zł.

Reasumując Gmina Dąbie zmuszona jest pozyskać środki Pomocowe z budżetu Państwa w celu zrównoważenia przejściowego okresu braku możliwości regulowania własnych zobowiązań.

Nie podejmując jakichkolwiek działań naprawczych Gmina Dąbie potrzebuje **10. 138.948,64** mln PLN.

Sytuacja ta ulegnie zmianie po przeanalizowaniu systematycznie wprowadzanych w życie zadań naprawczych, co zostało przedstawione w kolejnych rozdziałach.

III. PLAN KONKRETYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ NAPRAWCZYCH WRAZ Z HARMONOGRAMEM ICH WPROWADZANIA

Warunkiem powodzenia programu naprawczego jest konsekwentna realizacja poszczególnych działań w sferze dochodowej (dochodów własnych) i wydatkowej Gminy.

Wynikiem podjętych przedsięwzięć będzie uzyskanie nadwyżki operacyjnej, która ma pozwolić na sfinansowanie rat kapitałowych pożyczki z budżetu Państwa wraz z kosztami jej obsługi.

Wobec aktualnej sytuacji finansowej Gminy Dąbie podejmowane są dwutorowe działania dotyczące prognozowanych kwot dochodów oraz redukcji kosztów realizowanych zadań.

1. Planowane przedsięwzięcia naprawcze

Po przeprowadzeniu precyzyjnej analizy wydatków budżetu Gminy zostały lub będą podjęte następujące działania racjonalizujące wydatki :

1.1 Wydatki administracyjne

Dla oceny racjonalności wydatków przeznaczonych na utrzymanie administracji dokonano analizy obecnego stanu z uwzględnieniem:

- 1) liczby osób zatrudnionych w Urzędzie Miejskim mając na uwadze zakres obligatoryjnych zadań ciążących na administracji samorządowej,
- 2) kosztów bieżącego funkcjonowania Urzędu Miejskiego, w celu eliminacji nieuzasadnionych wydatków.

Analiza zatrudnienia wskazuje - stan na 31 marca 2012r. w Urzędzie Miejskim w Dąbiu zatrudnione są 34 osoby : 21 osób na stanowiskach biurowych, w tym 3 osoby na ½ etatu, oraz 13 osób na stanowiskach obsługowych, w tym 1 osoba na ½ etatu. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń oraz odpisy na ZFŚS wyniosą do końca roku 2012 **1.383.690,88 zł.**

Zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Dąbiu w przeliczeniu na etaty przedstawiają się następująco:

I.p.	Wyszczególnienie- zatrudnienie w etatach	2011	2012	2013
1.	Pracownicy szczebla kierowniczego	4	4 od IX -3	3
2.	Pracownicy biurowi	19,5	17	16
3.	Pracownicy obsługi	13,5	11 od VII 9	9
4.	RAZEM	37	29	28

Od roku 2011 nastąpiła redukcja zatrudnienia o 8 etatów, co pozwoli uzyskać oszczędności na koniec roku 2012 w kwocie **179.040,00 zł**. Natomiast od roku 2013 będą to oszczędności wynoszące **291.550,00 zł**

Ocenia się, że docelowy model funkcjonowania administracji samorządowej w Urzędzie Miejskim w Dąbiu zostanie osiągnięty w 2013 roku z uwagi na założenie, iż rok 2012 jest wykorzystywany na regulowanie zobowiązań płacowych wobec odchodzących pracowników.

Trwająca reorganizacja Urzędu to nie tylko redukcja etatów, ale także zmiany personalne na stanowisku Skarbnika Gminy, rezygnacja ze stanowiska Zastępcy Burmistrza, oraz nowa jego organizacja mająca na celu wdrożenie skutecznego i sprawnego systemu obsługi mieszkańców gminy.

Dla stworzenia trwałych podstaw poprawy finansów podjęliśmy działania zmierzające do wyeliminowania nieuzasadnionych wydatków bieżących:

- Ø Ograniczenie ilości telefonów służbowych - 7.200 zł
- Ø Zamrożenie płac pracowników samorządowych do 2014r
- Ø Ograniczeni delegacji służbowych i szkoleń – 10.000 zł
- Ø Nie wyodrębnienie w budżecie funduszu sołeckiego – 100.000 zł
- Ø Obniżenie wynagrodzenia burmistrza - 26.131,20 zł

- Ø Obniżenie wszelkich wydatków rzeczowych w urzędzie i jednostkach organizacyjnych
- Ø Rezygnacja z organizacji różnego rodzaju imprez - 15.000 zł
- Ø Oszczędności roczne z tytułu zmiany ogrzewania w urzędzie z olejowego na miałowe – 16.131,00 zł
- Ø Obniżenie kwoty dotacji na finansowanie rozwoju sportu – 10.000 zł (poprzednie lata były to kwoty rzędu ok. 150.000,00 zł)
- Ø Wstrzymanie realizacji nowych zadań inwestycyjnych.
- Ø Oszczędności z tytułu obniżenia kosztów dowozu uczniów do szkół – 160.000 zł.

W celu uzyskania wzrostu dochodów gminy :

- Ø Zaplanowanie wzrostu podatków od osób fizycznych rocznie ok. 20.000,00zł
- Ø Zaplanowanie wzrostu podatków od osób prawnych rocznie ok. 22.000,00zł
- Ø Podpisanie nowych umów dzierżaw gruntów rocznie ok. 2.500,00 zł
- Ø Przeznaczenie do sprzedaży średnio 3 lokali mieszkalnych- rocznie ok. 45.000,00 zł
- Ø Sprzedaż nieruchomości w 2012r – sprzedano – 91.800,00zł, pozostało do sprzedaży ok. 20.000,00. W roku 2012 zaplanowano sprzedaż budynku po szkole w Ladorudzu - ok. 200.000,00 zł. W razie nie zrealizowania tego zadania ujęte zostanie ono w roku 2013.
W 2013r – ok. 55.000,00 zł, w 2014r – ok.200.000,00zł
- Ø Ograniczenie do minimum umorzeń podatkowych, kontrole podatkowe- zwiększona windykacja należności podatkowych.

1.2 Wydatki na oświatę

Analiza ekonomiczna funkcjonowania systemu oświaty w Gminie Dąbie dokonana została na podstawie :

- 1) obecnych kosztów funkcjonowania szkół,
- 2) warunków nauczania,
- 3) efektywności zarządzania systemem,
- 4) możliwości redukcji kosztów i racjonalizacji wydatków.

Podobnie jak w Urzędzie Miejskim , również w szkołach gminnych wprowadza się program oszczędnościowy ukierunkowany na ograniczenie kosztów ich funkcjonowania polegający na:

- Ø obniżeniu wielkości dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli – 81.780 zł (2013r.)
- Ø ograniczeniu wydatków w szkołach – 578.383 zł, w tym :
 - częściowa redukcja zatrudnienia w świetlicach szkolnych,
 - zmniejszenie etatów obsługowych: zastąpienie stołówek szkolnych wyżywieniem w formie cateringu,
 - obniżenie liczby godzin nadliczbowych w związku z reorganizacją oddziałów szkolnych.
- Ø ograniczeniu wydatków w Przedszkolu Gminnym – 95.059,49 zł w tym:
 - zmniejszenie etatów obsługowych,
 - obniżenie liczby godzin nadliczbowych w związku z reorganizacją oddziałów przedszkolnych.
- Ø wyeliminowaniu nieuzasadnionych wydatków rzeczowych na etapie przygotowania budżetu na rok 2013 – szacowana kwota ok. 20.000,00 zł

1.3 Wydatki na kulturę

W ramach procedury naprawczej program oszczędnościowy w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i Bibliotece Publicznej jest wprowadzany od października 2011r. Przewiduje się systematyczne zmniejszanie wydatków przekazywanych w formie dotacji dla instytucji kultury. W 2012 w stosunku do roku 2010 kwota dotacji zmniejszyła się o:

- Ø na działalność GOK o sumę 226.900,00 zł
- Ø na działalność biblioteki o 31.000,00 zł

Natomiast w stosunku do roku 2011 dotacja na działalność M-GOK w roku 2012 przedstawia się następująco:

- Ø na działalność GOK jest mniejsza o 45.000,00 zł
- Ø na działalność biblioteki o 31.000,00 zł

Oszczędności te wyniknęły ze zmniejszenia zatrudnienia, oraz z rezygnacji bądź znacznego ograniczenia wydatków przeznaczonych na organizację różnego rodzaju imprez. Dotacja na lata następne do roku 2014r. zabezpieczać będzie jedynie pokrycie zobowiązań oraz bieżącego

funkcjonowania bez wzrostu wydatków. Rok 2013 w związku z dalszą redukcją zatrudnienia przyniesie oszczędności ok. 46.000,00 zł.

1.4 Wydatki na pomoc społeczną oraz Środowiskowy Dom Samopomocy

Wydatki na pomoc społeczną obejmują realizację zadań własnych gminy oraz zleconych. W programie naprawczym, z uwagi na coraz to nowe zadania i szeroki zakres obowiązków i odpowiedzialności z zakresu pomocy społecznej, nie przewiduje się restrukturyzacji zatrudnienia w placówce Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wydatki w roku 2012 w stosunku do roku 2011 wzrosły, ponieważ w planie na ten rok ujęto ubiegłoroczne zobowiązania, oraz zaplanowano wyższą kwotę na ogrzewanie w związku z rosnącą ceną oleju grzewczego. Ponadto na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zostały nałożone nowe zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podobna sytuacja występuje w Środowiskowym Domu Samopomocy. Zmniejszenie zatrudnienia wyspecjalizowanej kadry spowodowałoby brak możliwości uzyskania standaryzacji wymaganej przepisami prawa, a tym samym doprowadziłoby do likwidacji ośrodka. W celu zmniejszenia wydatków systematycznie od 2011r podejmowane są działania oszczędnościowe :

- Ø zmniejszono wymiar pracy: księgowej, sprzątaczk i intendenta – ogólnie 1,5 etatu
- Ø zmniejszono zatrudnienie w kuchni o ½ etatu,
- Ø zrezygnowano z prenumeraty prasy oraz zakupu publikacji fachowych.

Wydatki Środowiskowego Domu Samopomocy w roku 2012 w stosunku do roku 2011 wzrosły w związku ze zwiększeniem liczby miejsc w mieszkaniach chronionych, o stanowi zadanie własne gminy, oraz ujęto w planie budżetu zobowiązania z roku poprzedniego. Zaplanowano wyższe kwoty na ogrzewanie ośrodka, a także na zakup leków dla podopiecznych.

Od roku 2013 w obu placówkach przewiduje się utrzymanie stałego poziomu wydatków w zakresie kosztów utrzymania, w tym zamrożenie płac do roku 2014.

2 Harmonogram wdrożenia planowanych działań naprawczych

Działanie	Termin
1.Redukcja zatrudnienia w Urzędzie i jednostkach podległych	2012- 2013
2.Zamrożenie podwyżek wynagrodzeń w Urzędzie i jednostkach podległych	2012-2014
3. Ograniczenie ilości telefonów służbowych	2012
4.Ograniczenie delegacji służbowych i szkoleń	2012
5.Nie wyodrębnianie funduszu sołectkiego	2012
6.Rezygnacja z organizacji różnego rodzaju imprez	2012-2015
7.Zmiana rodzaju ogrzewania w Urzędzie i innych budynkach stanowiących własność gminy	2012- 2013
8.Obniżanie wydatków rzeczowych w urzędzie i jednostkach podległych	2012- 2013
9.Obniżenie kwot dotacji na finansowanie sportu i kultury	2012- 2013
10.Wstrzymanie realizacji nowych zadań inwestycyjnych	2012
11. Obniżanie kosztów funkcjonowania szkół	2012
12.Obniżenie kosztów dowozu uczniów do szkół	2012
13.Wzrost stawek podatków od osób fizycznych i prawnych o 1% rocznie	2013
14.Sprzedaż gruntów i nieruchomości	2012
15.Sprzedaż mieszkań komunalnych	2012
16.Umarzanie zaległości podatkowych tylko w szczególnych okolicznościach	2012
17.Kontrole deklaracji podatkowych	2013
18.Negocjacje z wierzycielami w sprawie zawarcia porozumień dotyczących spłat zobowiązań	2012

19. Zwiększona windykacja należności podatkowych	2012-2013
--	-----------

Realizacja opisanych wyżej zamierzeń pozwoli Gminie Dąbie na bieżącą obsługę zadłużenia oraz planowanie działań związanych z dbałością o istniejącą infrastrukturę, a w przyszłości umożliwi działania rozwojowe.

IV. UZASADNIENIE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH POSTĘPOWAŃ NAPRAWCZYCH

Oceniając program naprawczy należy stwierdzić, że przedsięwzięcia są realne i na miarę Budżetu Gminy Dąbie .
Konsekwencja w realizacji tego programu przyniesie pozytywne skutki w latach następnych.

Gmina w ramach programu naprawczego może podjąć skuteczne działania przede wszystkim w zakresie realizacji dochodów własnych i ograniczenia wydatków. Opisane powyżej przedsięwzięcia dotyczą tych działów, gdzie w naszych warunkach istnieją największe rezerwy. Fakt ten potwierdzają już uzyskane efekty, a dotyczące roku 2012, a więc krótkiego okresu czasu.

Zadłużenie Gminy Dąbie w roku 2012r. kwartalnie przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Plan I kw. 2012	Plan II kw. 2012
Kredyty i pożyczki	9.132.600,00	8.784.500,00
Zobowiązania wymagalne i niewymagalne	1.006.348,64	913.440,39
Zadłużenie ogółem	10.138.948,64	9.697940,39
Dochody ogółem	16.883.552,24	17.226.191,24
Wskaźnik Zadłużenia w %	60,05	56,30

Widzimy zmniejszanie się stanu zadłużenia Gminy, co jest związane ze zmniejszaniem się zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, oraz zmniejszaniem stanu zobowiązań wymagalnych i niewymagalnych, a skutkuje w konsekwencji zmniejszeniem wskaźnika zadłużenia do 56,30%, a na koniec III kwartału do 52,18%.

Konsekwentne realizowanie zadań wynikających z programu naprawczego wraz ze wsparciem Ministerstwa Finansów poprzez udzielenie pożyczki, pozwoli Gminie Dąbie na bieżące wywiązywanie się z zobowiązań, a przede wszystkim stworzy również możliwości inwestycyjne i warunki rozwoju Gminy.

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	552966,24	x	x	x	x	x	x	x	x
Osobowe	217 424	x	x	x	x	x	x	x	x
Rzeczowe	335 542,24	x	x	x	x	x	x	x	x
Edukacyjna opieka wychowawcza	562 925,01	469 350	479 830	490 625	501 744	513 196	524 992	537 141	549 656
Osobowe	408 404	349 350	359 830	370 625	381 744	393 196	404 992	417 141	429 656
Rzeczowe	154 521,01	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	692 031	730 000	1 058 460	1 064 954	1 064 484	1 072 048	1 075 649	1 079 285	1 079 285
Rzeczowe	692 031	720 000	1 058 460	1 064 954	1 068 484	1 072 048	1 075 649	1 079 285	1 079 285
Inwestycyjne	x	10 000							
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	293310	253 310	253 310	255 843	258 401	258 401	258 401	258 401	258 401
Rzeczowe	293310	253 310	253 310	255 843	258 401	258 401	258 401	258 401	258 401
Kultura fizyczna i sport	67 304	35 000	35 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Rzeczowe	67 304	35 000	35 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
RAZEM WYDATKI	17 229 704,24	15 136 525	15 589 655	15 845 139	16 109 948	16 376 413	16 647 414	16 648 025	16 616 925

Przeptywy finansowe

RACHUNEK PRZEPLYWÓW	2012 stan na 28.09.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I. Dochody	17502104,24	17 674 695	18 322 566	18 482 348	18 618 508	18 640 120	18 717 456	18 769 599	18 823 630
1.Subwencje	12466237,24	12 763 117	13 066 117	13 180 517	13 269 717	13 269 717	13 269 717	13 269 717	13 269 717

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

i dotacje									
1.1. Subwencje ogółem	8590985	8 663 117	8 966 117	9 080 517	9 169 717	9 169 717	9 169 717	9 169 717	9 169 717
1.2. Dotacje i środki pozabudżetowe na inwestycje	3875252,24	4 100 000	4 100 000	4 100 000	4 100 000	4 100 000	4 100 000	4 100 000	4 100 000
2. Dochody własne	4759954	4 911 578	5 256 446	5 301 831	5 348 791	5 370 403	5 447 739	5 499 882	5 553 913
2.1. Podatki i opłaty lokalne	2383703	2 798 727	3 197 998	3 243 380	3 290 340	3 311 952	3 389 288	3 441 431	3 495 462
2.2. Udział w podatkach budżetu państwa	1580685	1 580 685	1 580 685	1 580 685	1 580 685	1 580 685	1 580 685	1 580 685	1 580 685
2.3. Dochody z majątku	667300	404 500	349 500	349 500	349 500	349 500	349 500	349 500	349 500
2.4. Pozostałe dochody	98266	98 266	98 266	98 266	98 266	98 266	98 266	98 266	98 266
2.5. Dywidendy	30000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
II. Wydatki bieżące	16581141,24	14 736 525	15 259 655	15 545 139	15 809 948	16 106 413	16 377 414	16 448 025	16 516 925
1. Osobowe	9 597 396	8 496 625	8 675 795	8 906 392	9 142 952	9 415 542	9 666 479	9 729 416	9 794 242
2. Rzeczowe	6 865 295,24	6 239 900	6 583 860	6 638 747	6 666 996	6 690 871	6 710 935	6 718 609	6 722 683
III. Nadwyżka operacyjna (I – II)		2 938 170	3 062 911	2 937 209	2 808 560	2 533 707	2 340 042	2 321 574	2 306 705
IV. Deficyt	9 935 113								
V. Obsługa kredytu	9 405 000	1 232 461	1 144 872	1 117 284	1 089 696	1 062 108	1 034 519	1 008 931	979 343
1. Spłata rat kapitałowych	530 113	909 223	909 223	909 223	909 223	909 223	909 223	909 223	909 223
2. Spłata odsetek	118 450	323 238	235 649	208 061	180 473	152 885	125 296	99 708	70 120
VI. Środki budżetu gminy na inwestycje	118 450	70 000							

2. Ocena zdolności kredytowej

Ocena zdolności kredytowej Gminy Dąbie daje odpowiedź na pytanie o wielkość nadwyżki operacyjnej pozwalającej zaprognozować okres spłaty udzielonej na preferencyjnych warunkach pożyczki z budżetu państwa. Zakłada się, iż oprocentowanie udzielonej pożyczki wyniesie 3% i w okresie spłaty pozostanie stałe. Na podstawie przeprowadzonych analiz prognozowanych budżetów w latach 2012-2020 z uwzględnieniem wdrożonego programu naprawczego ustalono, iż roczna wielkość nadwyżki operacyjnej po uwzględnieniu spłaty rat wynikających z udzielonej z budżetu państwa pożyczki waha się od **1 637 209 zł** do **1 070 042 zł**.

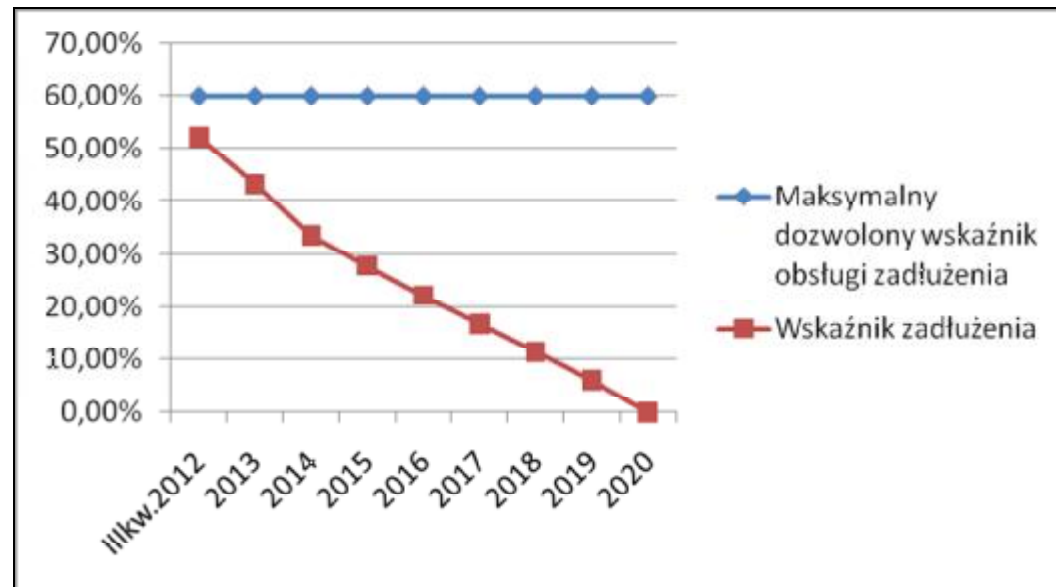
Zatem wprowadzenie programu naprawczego finansów gminy pozwoli na trwałe przywrócenie płynności finansowej oraz zdolności kredytowej Gminy Dąbie.

Tabela i wykresy zaprezentowane poniżej prezentują kształtowanie się wskaźników zadłużenia Gminy Dąbie po wprowadzeniu omawianych zadań naprawczych oraz zaciągnięciu pożyczki z MF wyliczone według stanu na dzień **28.09.2012**.

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

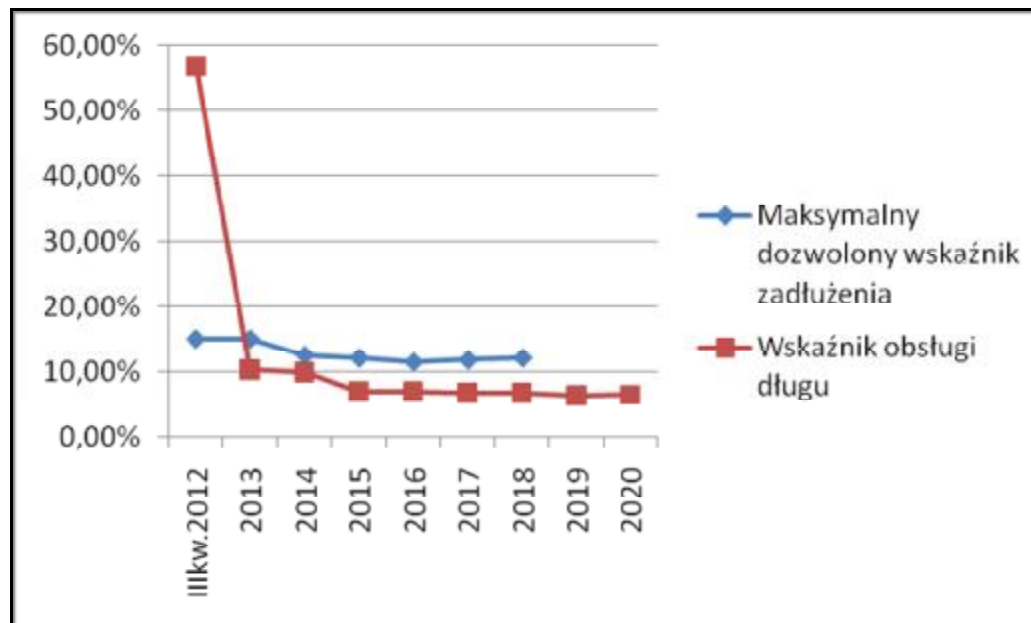
Relacja wskaźników długu i obsługi długu po wprowadzeniu zadań naprawczych

Wyszczególnienie	IIIkw.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maksymalny dozwolony wskaźnik obsługi zadłużenia	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%
Wskaźnik zadłużenia	52,18	43,18	33,47	27,77	22,20	16,81	11,39	6,03	0,00
Maksymalny dozwolony wskaźnik zadłużenia	15,00%	15,00%	12,5%	12,1%	11,5%	11,8%	12,1%		
Wskaźnik obsługi długu	56,77	10,35	9,99	7,03	6,98	6,81	6,79	6,39	6,55

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Wskaźnik obsługi zadłużenia – nowa ustawa

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie

Program naprawczy finansów Gminy Dąbie ma mocną podstawę i ogromną szansę na powodzenie podjętych zamierzeń, ale jest i będzie to możliwe tylko przy pełnej współpracy wszystkich.